

การปรับปรุงระบบบัญชีต้นทุนวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงแห่งหนึ่ง ในจังหวัดยโสธร

Improving Cost Accounting System of a Peanut Processing Community Enterprise in Yasothon Province

โสภารักษ์ ดลสุข¹ และเดชา โจนศิริศิลป^{2*}

Soparuck Dolsuk¹ and Deja Lojnsirisilp^{2*}

¹นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

¹Master of Business Administration students, Siam Technology College

^{2*}อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

^{2*} Lecturer of the Master of Business Administration Program, Siam Technology College

*Corresponding author E-mail: dejal@siamtechnology.ac.th

Received: July 6, 2024; Revised: January 23, 2025; Accepted: February 21, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในกรณีศึกษาและแนะนำการปรับปรุงระบบบัญชีต้นทุนให้กับบุคลากร งานวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยผู้วิจัยมีการลงพื้นที่ทำงานร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการเก็บข้อมูลและใช้เครื่องมือภาพสัญลักษณ์การไหลของงานในการบันทึกความเข้าใจจากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ ผลจากการวิจัยคือคำแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนใหม่ โดยให้แยกต้นทุนตามใบสั่งผลิตของลูกค้า มีการบันทึกต้นทุนด้วยวิธีเข้าก่อน-ออกก่อนเพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานจริง นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ให้การอบรมความรู้การจัดทำบัญชีต้นทุนให้กับพนักงานบัญชี ผลการศึกษาและปรับปรุงระบบช่วยให้ฝ่ายบริหารของวิสาหกิจชุมชนในกรณีศึกษาได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจได้

คำสำคัญ: บัญชีต้นทุน ภาพสัญลักษณ์การไหลของงาน วิสาหกิจชุมชน

Abstract

The research aims to study the operation process of community enterprises in the case study and to recommend improvements in the cost accounting system to the personnel of the community enterprises in the case study. The research used participatory action research method where the researcher went to the field and worked with relevant personnel to collect data and used work flow symbol tools to record the work process for understanding and analysis. The research results are recommendations for new cost accounting, separating costs according to customer production orders, and recording costs using the first-in, first-out method to be consistent with actual work. In addition, the researcher provided training on cost accounting knowledge to the accounting staff. The results of the study and system improvement helped the management of the community enterprise in the case study to obtain accurate and appropriate information for use in business decision making.

Keywords: Cost Accounting, Work Flow Symbols, Community Enterprises

บทนำ

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงในกรณีศึกษาเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตถั่วลิสงในจังหวัดยโสธรและได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice GAP) ในการผลิตถั่วลิสงกรอบแก้วของกลุ่มมีการใช้วัตถุดิบสำคัญคือ ถั่วลิสงและน้ำตาลอ้อยซึ่งเป็นผลผลิตของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร การซื้อวัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นการกระจายรายได้และเพิ่มมูลค่าทางการตลาดให้กับสินค้าเกษตรของกลุ่ม ปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีคือบุคลากรของหน่วยงานบัญชีขาดองค์ความรู้ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนที่เหมาะสม ซึ่งเป็นปัญหาที่พบบ่อยสำหรับวิสาหกิจชุมชน (ภัทรวดี อินทปนต์และคณะ, 2566) งานวิจัยนี้เกิดขึ้นจากความต้องการของผู้บริหารที่ต้องการให้มีการจัดทำบัญชีต้นทุนที่เหมาะสมเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการดำเนินงาน เมื่อกล่าวถึงปัญหาการขาดองค์ความรู้ด้านการบัญชีที่เหมาะสมในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยพบว่ามีความรู้และได้ผลสรุปที่คล้ายกัน เช่น

วัชร อ้นวิวัฒน์ (2554) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชและสรุปได้ว่า ผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่จบการศึกษาด้านอื่นๆ ซึ่งมีใช้ทางด้านการบัญชี เช่น การบริหารและเศรษฐศาสตร์และมีปัญหาในการจัดทำบัญชีในระดับมาก

ชลกนก โฆษิตคณิน, ชนิดาภา ตีสุขอนันต์ และวราเทพ ตรีวิจิตร (2560) ทำการศึกษาและพบว่าการจัดทำบัญชีของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐมและพบว่าผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนที่ผู้จัดทำบัญชีมีได้จบการศึกษาโดยตรงทางการบัญชีประสบปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีมาก ทั้งทางด้านความรู้ความสามารถและด้านการจัดทำเอกสารตลอดจนถึงวิธีการทางบัญชีและด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

เมธาสิทธิ์ แสงประสิทธิ์ และสุวรรณา เลหาหะวิสุธ (2564) ศึกษาปัญหาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่และพบว่า ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีและผู้บริหารของวิสาหกิจชุมชนยังขาดองค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารประกอบการลงบัญชี การตรวจสอบและการจัดทำบัญชี ซึ่งทำให้ข้อมูลทางบัญชีไม่ถูกต้องเหมาะสมเท่าที่ควร

จากข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการขาดองค์ความรู้ในการจัดทำบัญชีของนักวิจัยหลายท่าน ผู้วิจัยพบว่าวิสาหกิจชุมชนในกรณีศึกษาก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากคณะผู้บริหารให้ลงพื้นที่ทำการศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานและปัญหาในการจัดทำบัญชีต้นทุนเพื่อให้คำแนะนำปรับปรุงให้ระบบบัญชีต้นทุนสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและพนักงานบัญชีของวิสาหกิจในกรณีศึกษาได้รับความรู้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

การบัญชีต้นทุนเป็นส่วนหนึ่งของการบัญชีทั่วไปซึ่งเกี่ยวข้องกับการบันทึกรายการ การประมวลผลและการนำเสนอข้อมูล ความแตกต่างคือการบัญชีทั่วไปมีเป้าหมายเพื่องานด้านภาษีอากรในขณะที่การบัญชีต้นทุนถูกจัดทำขึ้นใช้ภายในองค์กรเพื่อนำเสนอข้อมูลในการสนับสนุนการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร อันประกอบด้วยวิเคราะห์ต้นทุนและคำนวณต้นทุนเพื่อกำหนดราคาของการผลิตผลิตภัณฑ์ (กิรณา ยี่สุนแซม, 2566) กล่าวได้ว่าการบัญชีต้นทุนมีบทบาทในการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตและหรือการให้บริการซึ่งจะช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถตัดสินใจในการวางแผน ควบคุมการดำเนินงานและการกำหนดนโยบาย กล่าวได้ว่าการบัญชีต้นทุนเป็นส่วนหนึ่งของการบัญชีบริหารซึ่งมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร (Finkle, Ward and Bake, 2007)

การศึกษาเพื่อออกแบบและปรับปรุงระบบบัญชีต้นทุนเพื่อให้ถูกต้องเหมาะสมกับการใช้งาน ผู้ทำการศึกษาควรมีการวางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดเป็นขั้นตอนเรียงลำดับเพื่อช่วยให้การศึกษาสะดวกและไม่สับสน มีการทำงานเป็นระบบเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามความต้องการซึ่งในขั้นตอนแรกเป็นการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ในการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของกิจการจะช่วยให้ผู้ศึกษาได้ทำความเข้าใจกับการทำงานและพนักงานที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การศึกษาและออกแบบสะดวกรวดเร็วขึ้นเนื่องจากการได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือด้วยความเต็มใจจากผู้เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผู้ออกแบบระบบยังต้องอาศัยหลักจิตวิทยาและการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเข้ามาใช้ประกอบการทำงานเพื่อความสำเร็จ (ดุชนี ส่องเมือง, 2555) ผู้วิจัยพบว่าการศึกษาเพื่อศึกษาและออกแบบระบบบัญชีต้นทุนมีขั้นตอนที่น่าสนใจและได้สำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ดังนี้

เดชา โลจนสิริศิลป์, พัทธยา ยงชัยตระกูล และสมโภชน์ มายะรังสี (2562) ทำการศึกษาเพื่อปรับปรุงระบบบัญชีต้นทุน ให้กับโรงงานผลิตเสื้อผ้าขนาดย่อม ทีมผู้วิจัยใช้เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยผังการไหลของงานและผังการไหลของข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์และออกแบบระบบใหม่ ผลการวิจัยสามารถช่วยพัฒนาปรับปรุงระบบบัญชีต้นทุนภายใต้ข้อจำกัดให้กับโรงงานขนาดย่อม ซึ่งมีข้อจำกัดด้านเงินทุนและทรัพยากรบุคคล สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีต้นทุนแรงงาน และมีการอบรมความรู้ให้กับพนักงานบัญชีเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

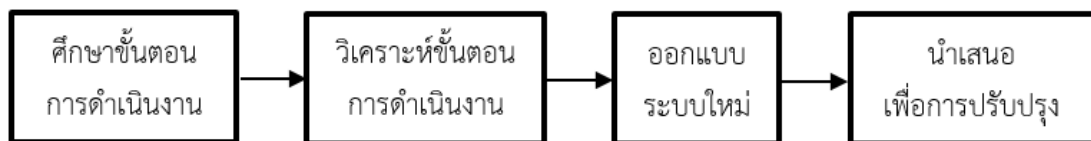
พลวัฒน์ นาไพรวัลย์ (2562) ศึกษาเพื่อปรับปรุงการจัดทำบัญชีต้นทุนของธุรกิจในการณศึกษา พบว่าวิธีการบัญชีต้นทุนแบบเดิมขาดการปันส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายร่วมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนการผลิตทำให้บัญชีต้นทุนไม่แสดงต้นทุนที่ถูกต้องส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร

สรุปได้ว่าการศึกษาเพื่อปรับปรุงระบบบัญชีต้นทุน ผู้วิจัยควรทำความเข้าใจกับขั้นตอนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ทำความเข้าใจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีการใช้เครื่องมือได้แก่ผังภาพต่าง ๆ ในการบันทึกขั้นตอนการทำงานเพื่อนำไปวิเคราะห์และออกแบบปรับปรุงระบบต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในการณศึกษา
2. เพื่อแนะนำการปรับปรุงระบบบัญชีต้นทุนให้กับบุคลากรของวิสาหกิจชุมชนในการณศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยประกอบด้วย การศึกษาขั้นตอนการดำเนินงาน การวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินงาน การออกแบบระบบใหม่และการนำเสนอเพื่อการปรับปรุง

วิธีดำเนินการวิจัย

ด้านวิธีวิจัย งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวิธีวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ช่วยให้ผู้วิจัยได้เข้าใจถึงปัญหาและนำไปสู่การออกแบบระบบใหม่ที่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด ในการวิจัยประกอบด้วยการสังเกตการณ์ทำงานและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการทำงานและผลผลิตจากการปฏิบัติงาน มีการถอดบทเรียนจากการให้ข้อมูล มีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคเพื่อนำไปสู่การพัฒนาหรือปรับปรุงให้ระบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (องอาจ นัยวัฒน์, 2558) สำหรับเครื่องมือวิจัยในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย ภาพสัญลักษณ์การไหลของงานซึ่งเป็นการใช้ภาพและสัญลักษณ์ในการบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการทำงาน การใช้ภาพสัญลักษณ์แทนคำพูดอธิบายจะทำให้ประหยัดเวลาและความรวดเร็วในการสื่อสาร ภาพสัญลักษณ์สามารถอธิบายขั้นตอนการทำงานของระบบที่ทำการศึกษาและง่ายต่อการทำความเข้าใจทั้งผู้ปฏิบัติงานและออกแบบระบบ (Hathaway and Hathaway, 2016) และ (Sharp and McDermott, 2009) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยลงพื้นที่ทำการวิจัยร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน การเก็บข้อมูลประกอบด้วยการสังเกตการณ์ทำงานและการสัมภาษณ์ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้จัดการทั่วไป 1 คน

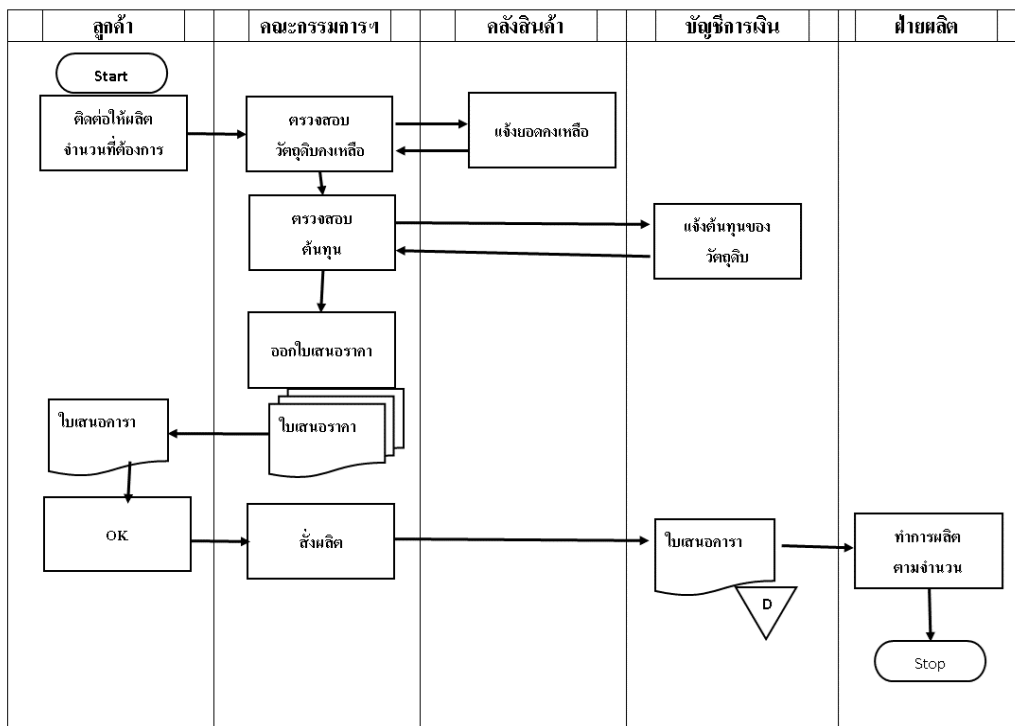
ผู้จัดการบัญชี 1 คน พนักงานบัญชี 2 คนและผู้จัดการฝ่ายผลิตอีก 1 คนรวม 5 คน ในการจัดบันทึกผู้วิจัยใช้ภาพสัญลักษณ์เพื่ออธิบายการไหลของงานและข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์และออกแบบระบบ

ด้านการเก็บข้อมูลและการยืนยันความถูกต้องของข้อมูล มีการสอบถามข้อมูลตลอดระยะเวลาของการศึกษา เนื่องจากเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนั้นผู้วิจัยจะมีการทบทวนความถูกต้องของข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการทำงานและปัญหาในการทำงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

ผลการวิจัย

หลังจากผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการทำงานและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทำให้ทราบถึงขั้นตอนการดำเนินงาน ขั้นตอนการบันทึกบัญชี ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกความเข้าใจด้วยการใช้ภาพสัญลักษณ์ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดทำให้ได้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงอันเป็นผลการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในกรณีศึกษา

ภาพที่ 2 ภาพรวมขั้นตอนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในกรณีศึกษา

การทำงานมีการรับคำสั่งผลิตจากลูกค้า สำหรับการคำนวณต้นทุนการผลิตจะมีการนับวัตถุดิบคงเหลือทุกวันสิ้นเดือนเพื่อหาต้นทุนที่ใช้ไป เพื่อจัดทำรายงานกำไรขาดทุนประจำเดือนที่ผลิต ซึ่งไม่สามารถติดตามต้นทุนการผลิตได้สำหรับแต่ละคำสั่งผลิตที่ได้รับจากลูกค้า ผู้วิจัยได้ออกแบบระบบการทำงานบัญชีใหม่พร้อมทั้งเอกสารที่จำเป็น และมีการอบรมให้ความรู้แก่พนักงานบัญชี

ใบบันทึกต้นทุนการผลิต

ใบเสนอราคา.....วันที่.....

จำนวนสิ่ง.....กิโลกรับ   วันที่เริ่ม.....กำหนดส่ง.....

วัตถุดิบและต้นทุนทางตรง				ต้นทุนทางอ้อมและค่าบริหาร ร้อยละ.....		
รวม				รวม		

รวมต้นทุนทางตรง ต้นทุนทางอ้อมและค่าบริหาร.....บาท

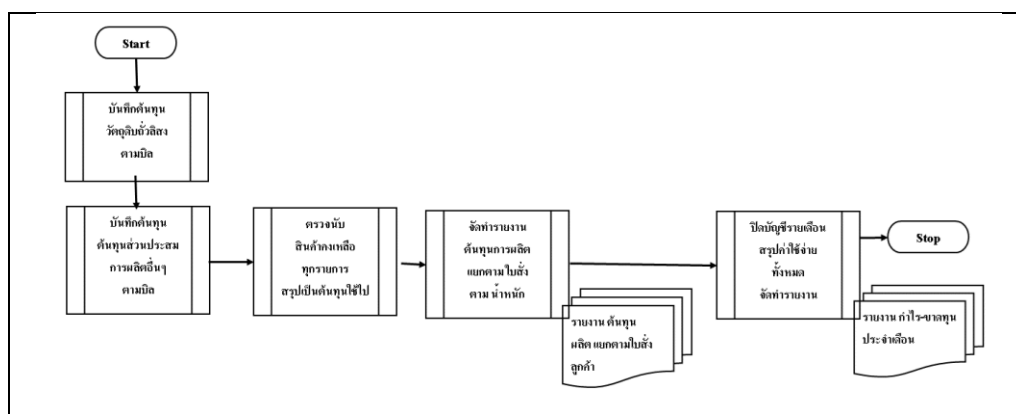
กำไร (ตามนโยบาย) ร้อยละ ..... เป็นเงิน..... บาท

จัดทำโดย..... สอบทานโดย.....อนุมัติโดย.....

ภาพที่ 3 แบบฟอร์มเพื่อการบันทึกต้นทุนการผลิตแยกตามใบสั่งผลิต

แบบฟอร์มที่ออกแบบให้เพื่อการบันทึกต้นทุนการผลิตแยกตามใบสั่งผลิตของลูกค้า ซึ่งในการทำงานแบบเดิมไม่มีการจัดทำขึ้น ทำให้ไม่สามารถติดตามต้นทุนการผลิตของแต่ละคำสั่งผลิตได้ แบบฟอร์มใหม่จะช่วยให้มีการติดตามต้นทุนการผลิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ขั้นตอนการบันทึกต้นทุนใหม่

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการทำงานใหม่เพื่อการบันทึกต้นทุนแยกตามคำสั่งผลิตของลูกค้า

การบันทึกต้นทุนใหม่ที่ออกแบบประกอบด้วยการบันทึกต้นทุนทางตรงแยกตามใบสั่งผลิตของลูกค้าและมีการจัดทำสรุปประจำเดือน

การบันทึกต้นทุนวัตถุดิบแบบ เข้าก่อน-ออกก่อน

รายการ	การบันทึกแบบ FIFO	คำอธิบาย
ซื้อวัตถุดิบถั่วลิสง	DR. วัตถุดิบ	บันทึกต้นทุนรับซื้อวัตถุดิบ โดยยึดวันซื้อเป็นเกณฑ์ในการนับก่อน-หลัง
	CR. เงินสด	
การเบิกเพื่อไปผลิต	DR. ใบบันทึกต้นทุนผลิต	บันทึกจำนวนเงินตามจำนวนเบิกใช้ โดย นำวัตถุดิบรุ่นที่ซื้อก่อนไปใช้ก่อน
	CR. วัตถุดิบ	และบันทึกต้นทุนด้วย ราคาซื้อ ณ วันที่ซื้อจริง
สรุปต้นทุนวัตถุดิบ ณ	-----	ยอดคงเหลือใน บัญชีวัตถุดิบถั่วลิสง จะเป็นยอดเงินของวัตถุดิบที่ซื้อมา
วันสิ้นเดือน		ล่าสุด เป็นไปตามแนวคิด FIFO

ภาพที่ 5 การบันทึกต้นทุนวัตถุดิบแบบ เข้าก่อน-ออกก่อน

คำแนะนำในการบันทึกต้นทุนวัตถุดิบแบบ เข้าก่อน-ออกก่อน ซึ่งสอดคล้องกับการทำงานจริงจากการสังเกตการณ์ทำงาน นอกจากนี้เป็นวิธีการบันทึกต้นทุนที่เหมาะสมสำหรับการผลิตตามคำสั่งผลิตของลูกค้า และเป็นการใช้วัตถุดิบอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

การวิจัยพบว่าพนักงานบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในกรณีศึกษาขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุน โดยพบว่าในการคำนวณหาต้นทุนการผลิต พนักงานบัญชีใช้วิธีการตรวจนับสินค้าคงเหลือทุกสิ้นเดือนเพื่อคำนวณหาต้นทุนที่ใช้ไป ซึ่งวิธีการนี้เหมาะสำหรับธุรกิจซื้อเข้ามาขายไปไม่เหมาะสมสำหรับธุรกิจการผลิต ปัญหาการขาดองค์ความรู้นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัชร อ้นวิวัฒน์ (2554) ชลกรณ โฆษิตคณิน, ชนิดาภา ดีสุขอนันต์ และวราเทพ ตรีวิจิตร (2560) และเมธาสิทธิ์ แสงประสิทธิ์ และสุวรรณา เลาหะวิสุท (2564) ซึ่งศึกษาปัญหาการจัดทำบัญชีต้นทุนของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดนครปฐมและจังหวัดเชียงใหม่ ตามลำดับและพบว่า ปัญหาการขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับบัญชีเป็นปัญหาที่พบบ่อยทั่วไปเนื่องจากผู้จัดทำบัญชีไม่ได้ศึกษาโดยตรงทางด้านบัญชี

วิสาหกิจชุมชนในกรณีศึกษามีการแบ่งหน้าที่การทำงานประกอบด้วย งานจัดซื้อ งานคลังสินค้า งานผลิต และงานบัญชี จากการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบทำให้การควบคุมภายในของวิสาหกิจชุมชนในกรณีศึกษามีความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตามวิสาหกิจชุมชนมีการรับคำสั่งผลิตจากลูกค้าแต่เนื่องจากการบันทึกบัญชีต้นทุนไม่มีการแยกบันทึกต้นทุนตามใบสั่งผลิตและปันส่วนต้นทุนรวม ทำให้ผู้บริหารไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พลวัฒน์ นาไพวัลย์ (2562) ที่พบว่าการจัดทำบัญชีต้นทุนที่ศึกษาไม่มีการปันส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายร่วมเข้าไปกับต้นทุนการผลิต เป็นการจัดทำบัญชีต้นทุนที่ไม่เหมาะสมทำให้ข้อมูลต้นทุนการผลิตไม่สามารถแสดงต้นทุนที่ถูกต้องและส่งผลกระทบต่อตัดสินใจของฝ่ายบริหาร

หลังการผู้วิจัยทำการศึกษาและบันทึกขั้นตอนการดำเนินงานด้วยภาพสัญลักษณ์การไหลของงานเพื่อนำไปวิเคราะห์ออกแบบระบบใหม่ ทำให้มีการบันทึกต้นทุนการผลิตแยกตามใบสั่งผลิตของลูกค้า มีการออกแบบเอกสารเพื่อการใช้งาน การนำภาพสัญลักษณ์การไหลของงานมาใช้ในการวิจัยช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงานและผู้วิจัย ทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีนำไปสู่ผลการออกแบบระบบที่ได้ผล ผลงานที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับผลการงานวิจัยของเดชา โลจนศิริศิลป์, พัทธยา ยงชัยตระกูล และสมโภชน์ มายะรังสี (2562) ซึ่งนำเทคนิคและเครื่องมือภาพสัญลักษณ์การไหลของงาน เป็นสื่อกลางในการทำทำความเข้าใจและนำไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงระบบได้อย่างได้ผลเป็นที่น่าพอใจ นอกจากนี้ผู้วิจัยมีการอบรมให้ความรู้แก่พนักงานบัญชีในการทำงานบัญชีต้นทุนใหม่และการบันทึกต้นทุนวัตถุดิบด้วยวิธี เข้าก่อน-ออกก่อนซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง

สรุป

สรุปภาพรวมของงานวิจัย จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาของการขาดองค์ความรู้ด้านการบัญชีต้นทุนซึ่งเป็นปัญหาที่พบทั่วไปในวิสาหกิจชุมชนและจากการวิจัยก็พบว่าวิสาหกิจชุมชนในกรณีศึกษาก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน หลังจากผู้วิจัยลงพื้นที่ศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในกรณีศึกษา วิเคราะห์การทำงานและออกแบบระบบบัญชีต้นทุนใหม่และนำเสนอเพื่อการปรับปรุงโดยมีข้อเสนอประกอบด้วย การบันทึกต้นทุนการผลิตแยกตามใบสั่งผลิตของลูกค้า มีการบันทึกต้นทุนวัตถุดิบด้วยวิธีการ เข้าก่อน-ออกก่อน และมีการปันส่วนต้นทุนร่วมเข้าในต้นทุนการผลิตตามคำสั่งลูกค้า เพื่อให้ได้ข้อมูลต้นทุนที่ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ให้การอบรมความรู้ให้กับพนักงานบัญชีเพื่อให้สามารถจัดทำบัญชีต้นทุนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ในการวิจัยครั้งต่อไป สำหรับผู้สนใจอาจศึกษาในแง่มุมมองของการบัญชีเพื่อความยั่งยืนซึ่งเกี่ยวข้องกับการผลิตและการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับฝ่ายบริหารของวิสาหกิจชุมชนในกรณีศึกษา ควรมีนโยบายส่งเสริมให้พนักงานบัญชีได้รับการอบรมเทคนิควิธีการจัดทำบัญชีเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร เพื่อให้แน่ใจว่าองค์กรได้นำข้อมูลทางบัญชีไปใช้เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

องค์ความรู้ใหม่และผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

สำหรับผู้วิจัยได้พบว่าปัญหาการขาดองค์ความรู้ด้านการบัญชีต้นทุนที่เหมาะสมยังคงมีอยู่และจึงควรมีการจัดให้ความรู้เพื่อประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยพบว่าฝ่ายบริหารของวิสาหกิจชุมชนมีความเข้าใจและต้องการข้อมูลทางบัญชีที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อการตัดสินใจทางธุรกิจซึ่งเป็นสิ่งดีสำหรับการตัดสินใจทางธุรกิจบนฐานของข้อมูล ดังนั้นหน่วยงานราชการและสถาบันการศึกษาสามารถเข้าให้การช่วยเหลือเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของฝ่ายบริหารวิสาหกิจชุมชนกรณีศึกษาและพนักงานปฏิบัติงานผู้เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณผู้ให้การอนุเคราะห์ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- ภิรณา ยี่สุนแซม. (2566). การพัฒนาองค์ความรู้ด้านบัญชีเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน สำหรับผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(2), 72-87.
- ชลกนก ไขษิตคณิน, ชนิดาภา ดีสุขอนันต์ และวราเทพ ตรีวิจิตร. (2560). ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครปฐม. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(3), 2138-2151.
- ดุชนี ส่องเมือง. (2555). *การออกแบบระบบบัญชี* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสนาธรรม.
- เดชา โลจนศิริศิลป์, พัทยา ยงชัยตระกูล และสมโภชน์ มายะรังสี. (2562). ระบบสารสนเทศทางบัญชี กรณีศึกษา การพัฒนาระบบคำนวณค่าแรงเย็บโรงงานผลิตเสื้อผ้าขนาดเล็ก [เอกสารนำเสนอ]. การประชุมวิชาการ “ชาติเข้มแข็ง นวัตกรรมไทยมั่นคง ด้วยการวิจัยและพัฒนา, วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- พลวัฒน์ นาไพวัลย์. (2562). *การประยุกต์ใช้การปันส่วนต้นทุนแบบ Lattice กับบริษัท ABC จำกัด*. (การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัทยธรรมศาสตร์).
- วัชร อ้นวิวัฒน์. (2554). *ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา*. (การค้นคว้าอิสระ, บัณฑิตมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).

- เมธาสิทธิ์ แสงประสิทธิ์และสุวรรณ เลหาหะวิสุทธ. (2564). ปัญหาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัด เชียงใหม่. *วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 7(3), 206-213
- องอาจ นัยพัฒน์. (2558). *การออกแบบการวิจัย:วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสานวิธีการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรวดี อินทปັນตี, พรเพ็ญ สุขหนู, จิราภรณ์ จันทรวงศ์ และปิยตา นวลละออง. (2566). การพัฒนาระบบบัญชีและการจัดการต้นทุนการผลิตเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมอาชีพบ้านนิคม อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 6(4), 145–162.
- Finkle, A. S., Ward M. D., and Bake J. J. (2007). *Essentials of Cost Accounting for Health Care Organizations*. UK: Jones & Bartlett Learning.
- Hathaway, T., and Hathaway, A. (2016). *Data Flow Diagrams - Simply Put!: Process Modeling Techniques for Requirements Elicitation and Workflow Analysis*. NY: Business Analyst Expert.
- Sharp, A., and McDermott, P. (2009). *Workflow Modeling: Tools for Process Improvement and Application Development*. Boston: Artech House.